

Леонід Літра,
старший аналітик
Центру «Нова Європа»,
запрошений аналітик
European Council
on Foreign Relations (ECFR)

ВІД ОХОЧИХ ДО СПРОМОЖНИХ:

Європейські сили
стримування для України

Аналітичний коментар

ВІД ОХОЧИХ ДО СПРОМОЖНИХ:

ЄВРОПЕЙСЬКІ
СИЛИ СТРИМУВАННЯ
ДЛЯ УКРАЇНИ

Леонід Літра,
старший аналітик
Центру «Нова Європа»,
запрошений аналітик
*European Council on
Foreign Relations (ECFR)*

Європейські війська на українській землі нині виглядають імовірнішими, ніж будь-коли раніше — але обговорення практичних аспектів таких «сил гарантування безпеки» (*reassurance force*) лише починаються.

[21 квітня високопосадовець США повідомив](#) *The New York Post*, що мирний план Президента Дональда Трампа для України може передбачати розміщення європейських військ у країні. «Складність у тому, — сказав урядовець, — як мають виглядати такі безпекові сили?» Ця заява прозвучала напередодні [візиту](#) української делегації до Лондона 23 квітня для переговорів із Великою Британією, Францією та США (переговори в останню мить було [знижено у статусі](#) після того, як державний секретар США Марко Рубіо відмовився брати участь). Під час [пресконференції](#) після зустрічі в Парижі тижнем раніше Президент України Володимир Зеленський також озвучив запитання щодо практичної реалізації такої місії: якою буде її структура, хто братиме участь, коли та де розміститься контингент?

Ці операційні виклики стосуються не лише стримування Росії, а й здатності Європи діяти без підтримки США. Україні та її союзникам необхідно подолати ці труднощі, щоб завершити нинішню війну та запобігти майбутній.

Членство в НАТО залишається найбільш надійним, економним і довгостроковим рішенням у безпековому вимірі для України.

Проте воно досі [виглядає](#) далеким. Тим часом європейські сили — разом із армією та безпековою системою України — можуть допомогти забезпечити дотримання Росією будь-якого режиму припинення вогню. Українці навряд чи погодяться на мирну угоду без такого запевнення; навіть якби й погодилися, такий [«мир»](#) буде не більше, ніж пустою риторикою.

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ МИРУ

Оскільки політичні аргументи на питання «чому» вже з'ясовані, Україні та її союзникам слід зосередитися на «що», «хто» і «де». Відповіді на ці три запитання стануть основою для подальших дискусій про те, коли саме можна буде розгорнути військові сили і якими будуть правила їх задіяння.

1 ЯКОЮ МАЄ БУТИ СТРУКТУРА МІСІЇ?

Попри початковий етап, уже зрозуміло, що йдеться не про миротворчу операцію, а про місію гарантування безпеки або стримування. На відміну від України, Росія є постійним членом Ради Безпеки ООН і може накласти вето на будь-яке рішення. Крім того Росія є агресором у цій війні. Розгортання миротворців через ООН ставить під сумнів доцільність і легітимність такої місії.

Відповідно російські лідери [відкрито виступають](#) проти розгортання сил гарантування безпеки в Україні, наполягаючи, що будь-яке іноземне втручання вимагає їхньої згоди. Водночас Москва не пояснює, чому Росія не зверталася за міжнародним дозволом, коли [залучила](#) північнокорейських солдатів до війни або [перемістила](#) тактичну ядерну зброю до Білорусі. У березні Президент Франції Еммануель Макрон [відкинув](#) російські вимоги, зазначивши, що будь-які сили, розгорнуті за згодою Москви, не слугуватимуть меті збереження миру.

2 ХТО МАЄ БРАТИ УЧАСТЬ?

Щоб місія була переконливою, вона має включати якомога більше країн і суттєвий військовий контингент. Очікується, що до її складу увійдуть військовослужбовці з європейських країн, а також Канади та Австралії — усі вони є однозначними союзниками України, а не нейтральними державами. У січні Зеленський [припустив](#), що для забезпечення мирної угоди Україна потребуватиме 200 тисяч іноземних військових (100 тисяч на ротаційній основі). Поточні дискусії обговорюють значно менші цифри — [від 10 000 до 30 000](#). Проте це не нівелює логіку самої місії: американська [місія](#) у В'єтнамі починалася з 900 інструкторів, а в Афганістані — з 5000 військових.

Однак деякі європейські союзники України вважають умовою участі в місії наявність американської підтримки (backstop) для стримування нападів Росії.

США мають відповідні можливості — зокрема, ППО, розвідка, спостереження та розпізнавання (ISR), які ще недостатньо розвинені в європейських арміях. [За словами](#) американського посадовця, процитованого в *The New York Post*, США можуть надати фінансову підтримку, але не направлятимуть власні війська. Якщо підтримка з боку США обмежиться лише грошима, коаліція повинна буде зосередити фінансування на тих сферах, як-от ISR, які потребують часу для розвитку.

Якщо американської підтримки не буде взагалі, учасники місії повинні адаптувати власні поточні спроможності до українських та обходитися обмеженими ресурсами, доки не побачать результатів [збільшених](#) оборонних витрат у майбутньому.

Але навіть за наявності ширшої підтримки, європейські армії все одно мають розвивати власні спроможності. Підтримати Україну зараз — набагато мудріше й дешевше, ніж воювати в ще одній війні в Європі.

---

3 ДЕ МАЄ БУТИ РОЗГОРНУТА МІСІЯ?

Спочатку йшлося про наземну операцію, але нині концепція перетворилася на багатовимірну (за принципом «Мерседесу») — на землі, в повітрі та на морі (Див. інфографіку). Така місія дозволила б застосувати комплексний підхід, який спирався би на сухопутні сили з повітряним патрулюванням і морським стримуванням. Багатовимірною операцією також покращить взаємодію між українськими та західними силами — важлива умова для майбутнього членства в НАТО.

Крім того, місія має сприяти загальній стратегії стримування Росії в Європі. Якщо сили розгорнуть біля польського та румунського кордону (наприклад, у Чернівцях або на захід від Львова), це не відповідатиме стратегічним потребам ані України, ані решти Європи. Війська мають бути розташовані ближче до лінії фронту. Навіть невеликі сили, якщо їх розмістити ближче, можуть захистити Одещину, стримати агресію з боку Білорусі, забезпечити безпеку Києва та Дніпра і охороняти критичну інфраструктуру України — зокрема, енергетичну. Це зірве подальші російські плани в Україні й завадить агресії в інших регіонах.

За принципом «Мерседесу»*

КЛЮЧОВІ ПАРАМЕТРИ ВІЙСЬКОВОЇ МІСІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

Місія має стати саме **місією стримування** — боєздатною та озброєною, аби позбавити Путіна бажання розпочати новий раунд агресії. Це **НЕ** миротворчий контингент: йдеться не про нейтральну силу, а місію **100%** на боці України.

НАЗЕМНИЙ КОМПОНЕНТ

- ✓ Боєздатні підрозділи
- ✓ Тренувальні місії
- ✓ Регулярні військові навчання

ПОВІТРЯНИЙ ЩИТ

- ✓ Достатня кількість відповідних засобів ППО
- ✓ Повітряне патрулювання неба винищувачами четвертого покоління

МОРСЬКА СКЛАДОВА

- ✓ Створення багатовісних морських патрулів, які включатимуть ВМС держав-членів НАТО
- ✓ Використання спеціальних суден і підрозділів для розмінування та безпечного судноплавства

КРАЇНИ-УЧАСНИЦІ

Ядро: Франція Велика Британія

Інші учасники: досвідчені країни-члени НАТО, та інші союзники Альянсу (наприклад, Австралія)
Кожна країна «коаліції рішучих» може зробити свій внесок, не обов'язково у вигляді військ

❌ Сателіти РФ — виключені

ГЕОГРАФІЯ МІСІЇ

📍 Розміщення контингенту:

максимально наближена до джерел загроз з російського боку
Захід України (наприклад, Львів, Чернівці) — лише як точки входу (entry points)

АМЕРИКАНСЬКА ПІДТРИМКА

Франція та Велика Британія як лідери місії мають продовжувати переговори з Вашингтоном щодо його потенційної участі, але бути готовими стартувати без США

КЛЮЧОВІ ПРИНЦИПИ

- ✓ Основа стримування — ЗСУ! Військова місія — допоміжна
- ✓ Чисельність вояків може змінюватись на різних етапах, але має дозволяти ефективно виконувати завдання місії стримування
- ✓ Запуск — на етапі тимчасового перемир'я, не після врегулювання
- ✓ Збереження двозначності для РФ щодо базування та мандату

СПІЛЬНИЙ ІНТЕРЕС

Підсумовуючи: плани щодо створення європейської коаліції сил гарантування мають враховувати як потреби України, так і потреби всієї Європи, а також ступінь, до якого місія може запобігти новій війні. Жодних гарантій американської підтримки (*backstop*) немає, але без потужних гарантій безпеки стійкий мир в Україні неможливий.

Європейцям необхідно якнайшвидше перейти від етапу «охочих» до «спроможних», аби діяти самостійно. Якщо вони не зроблять цього, то нестабільність в Україні створить нові можливості для російської агресії в Європі.

Аналітичний коментар вперше [був опублікований European Council on Foreign Relations \(ECFR\)](#) 23 квітня 2025 року.

Переклад, дизайн та верстка публікації підготовлені за підтримки Міжнародного Фонду «Відродження»